

pogrebne s

Priprava zakonod

Andrej Polutnik

Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti, ki je bil sprejet v (vsaj kar zadeva predpise) že zelo oddaljenem letu 1984, je gotovo eden najbolj kontroverznih aktov, ki veljajo v Sloveniji. Nekateri izvajalci te dejavnosti so z njim popolnoma zadovoljni, mnogi bi spremenili le določene dele, po mnenju neredkih pa je popolnoma zastarel in niti približno ne odraža realnega stanja. Precej očitkov leti na to, da izvajalci pogrebnih dejavnosti niso v enakopravnem položaju.

Poligon najrazličnejših interesov

»Pogrebna in pokopališka dejavnost ima svoje posebnosti in jo je težko primerjati z drugimi poslovnimi dejavnostmi. Nihče ne ve prav natančno, pod katero ministrstvo naj bi sploh spadala. Ministrstvo za okolje in prostor se nas otepa, kar je po svoje razumljivo, saj le del naše dejavnosti (pokopališča) v resnici spada pod njihovo okrilje. Trenutno je za stvar zadolženo ministrstvo za gospodarstvo,« pravi **Jožica Coif**, predsednica odbora pogrebnih dejavnosti pri Obrtni zbornici Slovenije, in pojasnjuje: »Problem se vleče že dve desetletji. V stari državi so pogrebno in pokopališko dejavnost lahko opravljala le komunalna podjetja pod okriljem in v lasti tedanjih občin. V večjih središčih je vse teklo sorazmerno dobro, na pokopališčih v manjših krajih pa zadeve niti približno niso bile urejene, kot bi morale biti. S sprostitvijo možnosti poslovanja zasebnih podjetij je tržno nišo zasedlo večje število manjših podjetnikov, ki so bili sposobni in predvsem pripravljeni kakovostno delovati tudi v manjših krajih in na manjših pokopališčih. Nekaj časa je bilo vse v redu, konkurenca ni motila nikogar. Sčasoma se je zasebna pogrebna dejavnost precej razvila in enakovredno postavila ob bok komunalnim podjetjem. Ta so marsikje po Sloveniji v večinski lasti občin, veliko pa jih je tudi v zasebni, česar občani sploh ne vedo. Pojavljati so se začeli najrazličnejši in-

teresi. Občine so začutile možnost ogrožanja svojih podjetij in njihovih dohodkov ter začele marsikje ovirati nadaljnji razvoj zasebnega podjetništva v pogrebni dejavnosti. V interesu občin je, da se trg nadzira in ponekod zapre, kar pa je po vseh teh letih, ko so posamezniki in nekatera zasebna podjetja v razvoj dejavnosti že ogromno vložili, seveda nepravilno in v praksi nemogoče. Pogrebne in pokopališke storitve v vseh primerih plača naročnik, ki je v večini svojec. Občine so dolžne poskrbeti le za socialne primere in javne površine – pokopališča. Občan, ki plača, ima možnost izbire ponudnika, razen v občinah, ki so občanom z odlokom to onemogočile. Odloke pa sprejemajo župani in mestni oziroma občinski sveti. Nov pogrebni zakon je na ministrstvu za gospodarstvo sicer že pripravljen, vendar ga močan županski lobi v državnem zboru uspešno kreira. Razumljivo je, da želijo obdržati ali celo utr-

aje nikakor z mrtve točke

fotografija pogrebno podjetje Babajčič

saj izvajanja sedanjega zakona nihče ne nadzira.«

Mnogi se ne počutijo enakopravno

Darko Primožič, lastnik zasebne pogrebne službe, se že dlje aktivno bori za korenite spremembe v zakonodaji, ki ureja pokopališko dejavnost. Njegovo mnenje je ostro: »Nihče ne pravi, da je zakon v celoti zastarel, dejstvo pa je, da imamo v Sloveniji kar nekaj dopolnil k staremu zakonu, ki bi jih bilo treba umestiti v novi slovenski ZPPDUP. Dejstvo je, da so v času Jugoslavije delovali na tem področju predvsem komunalna podjetja in krajevne skupnosti. Za njih je bil ta zakon tudi napisan. Z osamosvojitvijo se je odprl trg in s tem konkurenčnost. Največji problem, predvsem na trgu pogrebnih storitev – to so storitve, ki se izvajajo na trgu do pokopališča – je to, da se v posameznih občinah še vedno izvaja popoln monopol nad pogrebnimi storitvami, v drugih občinah pa je dovoljena konkurenca na trgu. Mnoge občine si trenutno veljavni zakon razlagajo po svoje in po trenutnih potrebah. Slovenija glede tega ni enotna. V spore se ne vtika in jih ne rešuje nobeno ministrstvo, saj se ne ve, katero je pristojno. Tudi urad za varstvo konkurence ves čas opozarja na nepravilnosti zaradi omejevanja konkurence. Dejstvo je, da je v zakonu treba ločiti pogrebno dejavnost z izvajanjem na trgu, ki predstavlja konkurenčnost v kakovosti, ceni in spoštovanju tako do svojcev kot tudi do pokojnih, od pokopališke dejavnosti in upravljanja pokopališč. V tej smeri je že bil napisan predlog novega ZPPDUP, vendar je bilo žal že k predlogu podanih preveč amandmajev tako s strani občin kot obrtne zbornice. Vsi na neki način zavlačujejo, predvsem tisti, ki jim trenutna situacija ugaja, obrtna zbornica pa se do tega vprašanja obnaša preveč ležerno. Nič ne koristi, če imamo pri Obrtni zbornici Slovenije ustanovljen odbor za pogrebne dejavnosti, če pa so v upravnem odboru ljudje, ki normalno opravljajo svojo pogrebno dejavnost, prav nič pa jih ne zanimajo tisti, ki jim je to delo onemogočeno.«

ditu monopol nad področjem, ki je sedaj, po zaslugi podjetne iniciative, enakomerno urejeno na kulturni ravni. Podjetništvo se na tem področju ne bi nikoli razvilo, če si uporabniki ne bi želeli širše ponudbe in možnosti izbire. Spremembe so povzročili državljani, kar je zakonodajalec dolžan upoštevati. Kakor koli, mnogi menimo, da stari zakon ni dober za nikogar in da bi bilo treba zastaviti popolnoma nov koncept. Slovenija se na tem področju že nekaj časa srečuje s podobnimi ovirami in težavami, kot so se nekatere evropske države pred časom.«

tistega časa, ki pa je danes neustrezno.

Ustavno sodišče je razložilo, kako je treba ta zakon brati in kako neustrezne izraze tolmačiti z vidika sedanje pravne ureditve. Ne bi bilo treba spremeniti veliko. Temeljne opredelitve dejavnosti so ostale nespremenjene. Po našem mnenju morata tako pogrebna kot pokopališka dejavnost ostati v obliki gospodarske lokalne javne službe, torej v pristojnosti lokalne skupnosti. Zaradi velikega števila majhnih občin bi bilo smiselno razmisliti, da bi ob ustanovitvi pokrajin tudi ta javna služba prešla na pokrajine. Lastništvo izvajalca javne službe pri tem ni pomembno. Na novo bo treba urediti tudi opredelitve glede najema grobnih prostorov. Neurejeno je tudi področje pogojev za delo, ki jih mora zagotavljati izvajalec, in podobno. Novi zakon naj bi prinesel tudi nadzor nad izvajanjem opravljanja dejavnosti,

Delu izvajalcev se zdijo zakoni ustrezni

V Javnem podjetju Žale, našem največjem izvajalcu pokopaliških storitev, pravijo takole: »Zakon o pogrebnih in pokopališki dejavnosti iz leta 1984 je dobra osnova za delo, le nekateri izrazi v njem so napisani v besednjaku